

PREDCHÁDZAJÚCE PRIANIE MEDICÍNSKY ZÁVET

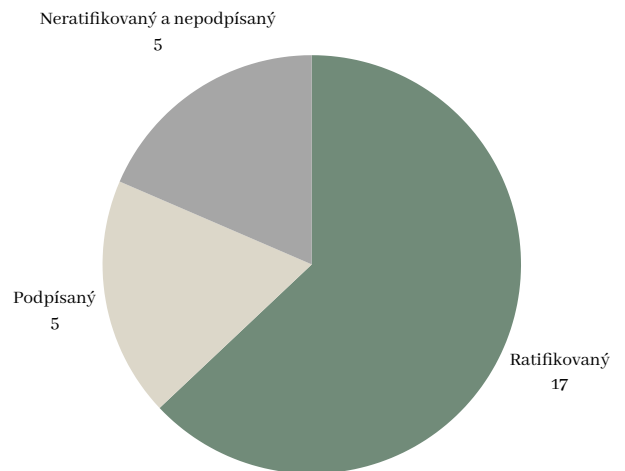
Informačná grafika
odboru Parlamentný inštitút Kancelárie NR SR
2/2025

Dohovor o ľudských právach a biomedicíne Čl.9

Predchádzajúce prianie

U pacienta, ktorý v čase zákroku nie je v takom stave, že môže vyjadriť svoje prianie, treba prihliadať na prianie, ktoré vyslovil s vykonaním zákroku skôr.

Dohovor o ľudských právach a biomedicíne v EÚ

Uplatňovanie čl. 9 Dohovoru o ľudských právach a biomedicíne o predchádzajúcom prianí (PP) je v 17 štátoch EÚ možné, hoci právne komplikované, ak nie je prijatý iný vnútroštátny právny predpis.

Predchádzajúce prianie je ukotvené vo vnútroštátnej legislatíve v 16 štátoch EÚ.

Bežne je súčasťou:

- už existujúceho právneho predpisu týkajúceho sa práv pacientov: Belgicko, Česko, Dánsko, Fínsko, Francúzsko, Luxembursko, Maďarsko, Slovinsko, Španielsko, alebo
- predpisu týkajúceho sa práv a povinností osôb vo všeobecnosti (napr. občiansky zákonník): Estónsko, Holandsko, Írsko, Nemecko.

V niektorých štátoch pristúpili k prijatiu osobitného právneho predpisu: Portugalsko, Rakúsko, Taliansko.

Ak štát uplatňuje aj eutanáziu, predchádzajúce prianie o eutanázii je obvykle upravené osobitne v zákone o eutanázii (Belgicko, Holandsko, Luxembursko, Španielsko).

Predchádzajúce pranie je vyhlásenie pro futuro, v ktorom pacient uvádza, že si (ne)želá podstúpiť všetky alebo niektoré vyšetrenia, liečbu alebo zákroky v prípadoch, ak by nebol schopný uplatniť svoje práva.

POJEM

Vyhotoviť ho môže takmer vždy len plnoletá osoba spôsobilá na právne úkony.

OPRÁVNENÁ OSOBA

Vyžaduje sa písomná forma. Ak nie je možná, niektoré štáty akceptujú inú formu, napríklad ústne do zdravotnej dokumentácie (Fínsko) alebo cez videozáznam/technologické zariadenia (Taliansko). Niektoré štáty vyžadujú, aby písomná forma bola ešte osobitne formalizovaná, napríklad vo forme notárskej zápisnice (Maďarsko), spísaná na osobitnom formulári (Slovinsko) či registrovaná (Dánsko, Portugalsko).

FORMA

LEN V NIEKTORÝCH
SITUÁCIÁCH

KONKRÉTNOSŤ

JEDNOZNAČNOSŤ

Registrácia nie je vždy povinná, postačuje, ak majú o predchádzajúcom praní vedomosť príbuzní alebo poskytovateľ zdravotnej starostlivosti.

Odporúča sa tiež nosiť PP pri sebe.

Centrálny register je zriadený v Dánsku, Fínsku, Francúzsku, Nemecku, Portugalsku, Rakúsku, Slovinsku, Španielsku a Taliansku. Výhodou niektorých databáz je proaktívne informovanie pacienta o existencii predchádzajúceho prania a všetkých jeho zmenách.

REGISTRÁCIA

V 13 štátoch buď nie je určená doba platnosti, alebo je neobmedzená.

V Rakúsku sa uplatňuje 8-ročná platnosť a v dvoch štátoch (Portugalsko, Slovinsko) je PP platné 5 rokov.

Zaujímavé je v tejto súvislosti rozhodnutie Ústavného súdu v ČR, ktoré 5-ročnú dobu platnosti zrušilo z dôvodu nesúladu s Dohovorom o ľudských právach a biomedicíne.

DOBA PLATNOSTI

OVERENIE PODPISU

- obvykle nie je potrebné
- vyžaduje sa: Maďarsko, Rakúsko, Slovinsko, Taliansko

PRÍTOMNOSŤ SVEDKOV

- obvykle nie je potrebné
- vyžaduje sa pri zhotovovaní: Írsko

POUČENIE LEKÁROM

- obvykle nie je potrebné
- odporúča sa: Holandsko, Luxembursko, Maďarsko, Španielsko, Taliansko
- vyžaduje sa: Česko (ak je vyhotovené pacientom samostatne), Rakúsko, Slovinsko

SANKCIE

- Lekár nemôže byť stíhaný za zanedbanie starostlivosti o pacienta, ak pacient odmietne liečbu a zomrie (prízvukované napr. v Írsku alebo Taliansku).
- V Rakúsku je zakázané podmieňovať prístup do zariadení zdravotnej starostlivosti vypracovaním predchádzajúceho prania alebo jeho nevypracovaním, za čo je možné uloženie vysokej pokuty.
- Trestné činy týkajúce sa zhotovovania predchádzajúceho prania upravuje Írsko, ide o falšovanie alebo nútenie k jeho napísaniu.

VÝHRADA

Niektoré právne úpravy myslia aj na výhradu svedomia alebo úkonu, ktoré lekár môže uplatniť a nevykoná tak predchádzajúce pranie pacienta:

- výhrada svedomia (nevykoná pranie z dôvodu vlastného presvedčenia): Portugalsko, Taliansko;
- výhrada voči úkonu (požiadavka na konkrétny zákrok nemusí byť záväzná, iba sa môže zohľadňovať): Írsko

ZÁVÄZNOŠŤ PREDCHÄDZAJÚCEHO PRIANIA

Okrem toho, že predchádzajúce prianie musí vždy spĺňať formálne a minimálne obsahové požiadavky, niektoré štáty tiež vyžadujú, aby:

- neexistoval opodstatnený dôvod domnievať sa, že vôľa pacienta sa zmenila alebo že prianie nie je platné, napr. Fínsko, Česko, Dánsko, Slovinsko, Írsko;
- neboli pochybnosti o obsahu PP, napr. Belgicko, Fínsko, Írsko a nastala predvídateľná situácia podľa priania, napr. Česko
- neexistovali zákonné dôvody, pre ktoré nemožno prianie uplatniť v praxi, napríklad
  - nabádanie k aktívnemu spôsobeniu smrti: Česko, Estónsko, Francúzsko;
  - požadovanie lekárskej neopodstatnenej liečby: Fínsko;
  - rozpor s verejným poriadkom alebo s dobrými mravmi: Portugalsko;
  - zasahovanie do práv iných (ohrozenie iných osôb: Česko), napr. v prípade tehotných žien: Írsko, Maďarsko;
- prianie nebolo zjavne nevhodné vzhľadom na zdravotný stav pacienta alebo aby bolo s ním v súlade: Francúzsko, Taliansko.

KANCELÁRIA NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY
ODBOR PARLAMENTNÝ INŠTITÚT

máj 2025

Autorka: JUDr. Helena Latáková, odbor Parlamentný inštitút

Schválila: PhDr. Natália Petranská Rolková, PhD., riaditeľka odboru Parlamentný inštitút

Zdroj: Porovnávací analýza PI č. 14/25 *Predchádzajúce prianie v medicínskom práve*

Materiál slúži najmä pre poslancov NR SR a zamestnancov Kancelárie NR SR a nemôže v plnej miere nahrádzať právne alebo iné odborné poradenstvo v danej oblasti. Údaje, použité v materiáli, sú aktuálne k dátumu jeho zverejnenia.

Zverejňovanie materiálu je možné iba so súhlasom odboru Parlamentný inštitút a autorov.

Materiál neprešiel jazykovou úpravou.